

Антична філософія докласичної доби: свобода в контексті натурфілософських проблем.

*Презентацію підготували студентки групи ФЛ-41 Бігун
Наталія і Аморгович Оксана*

- Свобода не була одвічною проблемою філософії. Це засвідчує процес становлення останньої. В античності він збігається з періодом досократиків, школи Мілета, Ефеса, піфагорійців, частково атомістів.

Філософія Натуралізму

- Головним предметом здійснюваних ними досліджень була природа, а їхнє вчення становлять різні варіанти філософії природи. Наскрізними були пошуки першопочатку, єдиної основи, за допомогою якої намагалися пояснити весь багатоманітний світ.

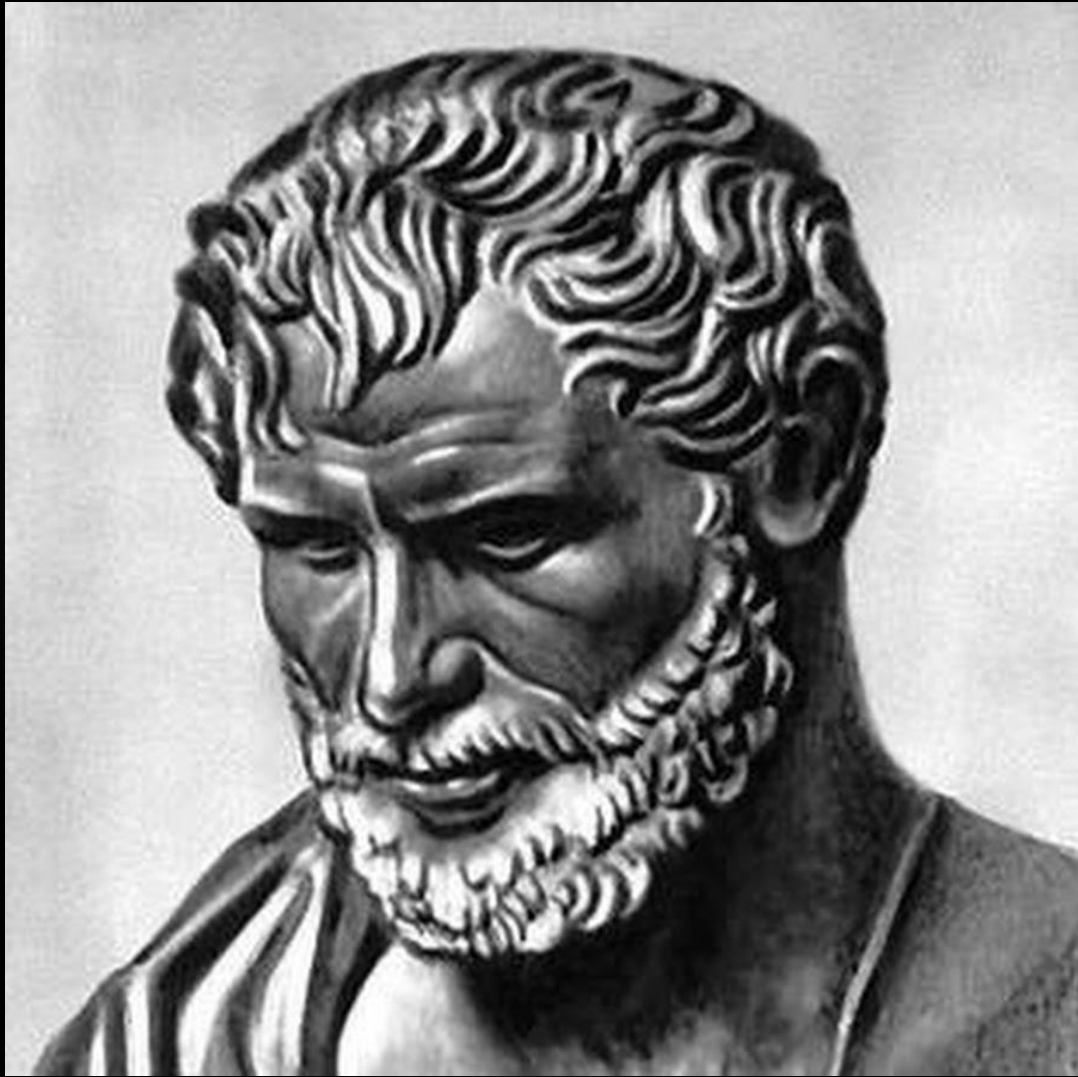
- У перших філософів необхідність має ще міфологічний чи напівміфологічний характер, згідно з яким доля, рок, необхідність ототожнюються, але помітною є тенденція відокремлення раціональних конструкцій від інших образів. Проблема доді виникла ще в античній міфології і літературі.

Проблема долі

- *Геракліт вважав, що все відбувається згідно з долею котра тотожна необхідності, бо все цілком наперед визначено нею, а сутність долі вбачав у розумі (логосі), який пронизує субстанцію Всесвіту.*

Геракліт про долю...

- Що ж до свободи волі, то її він згадує, коли йдеться про соціальні явища, які є наслідком загального закону; такими явищами є війна, отець усього і всього цар; одним вона призначила бути богами, іншим - людьми; одних вона зробила рабами, інших - вільними. Ця свобода - від народження, згідно з природою. Як аристократ за соціальним походженням і поглядами, Геракліт називав законом підпорядкування волі одному (найкращому), а свавілля вимагав гасити швидше, ніж пожежу.

Свобода волі

- Таку саму лінію простежуємо у Демокріта (460-370 до н.е.) з тією відмінністю, що цей філософ створив першу у світі механістичну систему світогляду.

- Необхідність набирає у нього суто раціональних рис причинності. "Жодна річ не виникає безпричинно, бо все виникає з якоїсь причини і внаслідок необхідності"

- Демокріт відкидає випадок як об'єктивне явище, котре люди вигадали, щоб користуватися ним як приводом, що приховує їхню власну нерозсудливість.

- Демокріт вважав, що суспільні закони споріднені з необхідністю, а свобода суто людське явище, її немає в самій природі. Тому йому закидали те, що він не визнає наявності свободи у атомів, і протиставляли йому Епікура.

- Зауважимо, що найбільш масштабно поняття закону розробив Платон.

Платонівське поняття закону

- Законодавство як ціле має відображати правильний і вічний рух неба, отримувати від нього силу й організацію.

Закон

- Загальна думка про управління світом і людьми складається з трьох компонентів: бог править всім, а разом з ним доля і обставини часу - всіма людськими

● *Але є дещо третє: мистецтво. Воно має місце і в управлінні державою, і в управлінні кораблем, і в інших справах. З ним пов'язані діяльність, воля, свобода.*

ЗАКОН ЯК МИСТЕЦТВО

- Останню Платон розглядає у двох аспектах: 1) коли йдеться про вільно народжених і рабів, обидва стани визначаються самою природою, тобто не залежать від самих індивідів та їхньої діяльності; 2) стосовно державного ладу свобода є завданням – побудувати такий лад

Свобода у Платона
якнайкраще

- *Головна думка полягає в тому, що вибирають дві крайнощі - найбільш деспотичний і найбільш вільний лад*

- Але суспільні закони є відображенням єдиного божественного закону, і, отже, свобода через них співвідноситься і з необхідністю, чи долею. Але не позитивно, а негативно.

Позитивна і негативна свобода

- Найбільш яскраво це показав Аристотель. Термін "свобода" він розглядає переважно у зв'язку з суспільними явищами, а не з необхідністю, і в трьох аспектах.

Арістотель і термін «свобода»

- "Свобода і природа" - такою є головна протилежність суспільного життя, протилежність вільних і рабів. Вона впливає з самої природи. Взагалі "людина за природою своєю є істота політична", тобто суспільна: "в усіх людей природа вселила прагнення до державного спілкування, і перший, хто це спілкування організував, зробив людству найбільше благо"

Свобода як найбільше благо